

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 17/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 2000 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 123/2000 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- finanssisihteeri Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- apulaisosastopäällikkö Reino Lampinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- toimialajohtaja Kari Wihlman, Ajoneuvohallintokeskus
- toimitusjohtaja Heikki Kääriäinen, Linja-autoliitto
- logistiikkapäällikkö Markku Maukonen, Suomen Kuorma-autoliitto
- toimitusjohtaja Lauri Säynäjoki, Suomen Taksiliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Dieselmoottorilla varustetuista ajoneuvoista suoritettavasta varsinaisesta ajoneuvoverosta säädetään moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa (722/1966). Veron perusteena on ajoneuvolajin lisäksi ajoneuvon suurin sallittu kokonaismassa ja eräissä tapauksissa akselien lukumäärä sekä perävaunun käyttö. Vero kannetaan ajoneuvojen rekisterissäolon perusteella kalenterivuodelta. Valtiovarainministeriö määrää veron eräpäivät, kantoerien lukumäärän ja eräjaon perusteet. Voimassa olevan ministeriön päätöksen mukaan vero kannetaan veron määrästä riip-

puen yhdessä, kahdessa tai neljässä erässä. Jos vero on 3 600 markkaa tai enemmän, vero kannetaan neljässä erässä, jolloin viimeisen erän eräpäivä on 1.12.

Hallitus ehdottaa moottoriajoneuvoverosta annettua lakia väliaikaisesti muutettavaksi siten, että neljäs maksuerä poistetaan kuorma-autoilta vuoden 2000 verotuksessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Kuten hallituksen esityksessä on todettu, monet kuljetusalan yrittäjät ovat polttoainekustannusten nousun johdosta erityisissä vaikeuksissa. Valiokunta viittaa polttoaineiden hintojen alentamista koskevaan välikysymykseen VK 3/2000 vp annettuun vastaukseen, jonka mukaan hallitus lähtee siitä, että kansallisin toimin on tuettava eniten hintojen noususta kärsiviä oman maan kansalaisia. Valiokunta toteaa, että hintojen noususta aiheutuneisiin kuljetusalan kannattavuusongelmiin nähden nyt ehdotettu toimenpide on oikean suuntainen, mutta riittämätön. Valiokunta pitää tärkeänä, että tilanteen kehitystä seurataan, ja että samalla selvitetään yhteisöoikeuden sallimat mahdollisuudet alentaa varsinaista ajoneuvoveroa.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota kuorma-autoalan kilpailuasemaan. Valtaosa kuljetuspalvelujen tarjoajista on pienyrityksiä, kun taas palvelujen kysynnästä vastaavat pääosin keskittyneet suuryritykset. Yksittäisten kuljetusyritysten neuvotteluasema ei ole järkevä niiden pyrkiessä siirtämään kohonneita kustannuksia usein määräävässä markkina-asemassa olevan kuljetuspalvelujen tilaajan maksettavaksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että selvitetään, olisiko kilpailulainsäädäntöä puheena olevan kaltaisia tilanteita silmällä pitäen tarkistettava.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Maria Kaisa Aula /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Olavi Ala-Nissilä /kesk
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Timo Ihamäki /kok
Seppo Kääriäinen /kesk
Reijo Laitinen /sd
Tuija Nurmi /kok
Ola Rosendahl /r
Matti Saarinen /sd

Anni Sinnemäki /vihr
Irja Tulonen /kok
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Kari Uotila /vas
Jukka Vihriälä /kesk
vjäs. Matti Huutola /vas
Ulla Juurola /sd
Bjarne Kallis /skl
Jari Koskinen /kok
Markku Laukkanen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Jukka Vanhanen.

VASTALAUSE

Perustelut

Polttonesteiden hintojen viimeaikainen nousu on aiheuttanut suuria ongelmia niin kuljetus- ja koneyrityksille, kuin myös monille kotitalouksille, autoilijoille ja viljelijöille, joiden kaikkien osalta tarvitaan tilannetta helpottavia toimia.

Polttoaineiden ja lämmitysöljyn kallistuminen on meillä elinkeinoelämän ja kansalaisten kannalta haitallisempaa kuin muualla Euroopassa. Matkat ovat pidemmät ja ilmasto kylmempi kuin Keski-Euroopassa. Kumipyörille vaihtoehtoisia kuljetusmahdollisuuksia esimerkiksi raitteilla ei ole kattavasti. Suomen elinkeinorakenne edellyttääkin runsaasti tavaraliikennettä ja siihen tarvittavaa tiestöä.

Hyvin hoidettu ja kannattava ammattimainen liikenne ja osaava koneurakoitsijakunta ovat näissä oloissa koko kansantalouden etu. Myös työ- ja asiointimatkat ovat meillä pitkät niin kaupunkiseuduilla kuin perinteisillä maaseutualueilla. Joukkoliikenteen, taksi- ja linjaliikenteen sekä yksityisautoilun kustannuksilla on suuri merkitys niin ammattimaisen liikenteen harjoittajien kuin kansalaistenkin kannalta.

Polttonesteiden hintojen nousu on kiihdyttänyt entisestään inflaatiota, joka onkin meillä huomattavasti muuta Eurooppaa nopeampi. Rei-

lusti yli kolmen prosentin inflaatiovauhdista yksi prosentti on peräisin korkeista polttoaineiden ja lämmitysöljyn hinnoista. Polttonesteiden hintojen alentaminen olisi välttämätöntä myös inflaation hillitsemiseksi.

Kuten valiokuntakin toteaa, hallituksen esittämä toimenpide kuorma-autosta kannettavan ajoneuvoveron neljännen maksuerän poistamiseksi vuonna 2000 on oikeasuuntainen, mutta riittämätön. Mielestämme tilanteen korjaamiseksi myös polttoaineiden verotusta on määräämiskäisesti alennettava.

Ehdotus

Edellä olevaan viitaten ehdotamme,

että hyväksytään seuraavan sisältöinen lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin ammattimaisen liikenteen polttoaineiden verotuksen alentamiseksi tavoitteena EU:n minimiraja.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2000

Olavi Ala-Nissilä /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Markku Laukkanen /kesk

Seppo Kääriäinen /kesk
Bjarne Kallis /skl
Maria Kaisa Aula /kesk